

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden elinkeinoalojen
valtiontakauksista annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetun lain muuttamista siten, että lain takausvaltuus korotettaisiin 3 000 miljoonasta markasta 5 000 miljoonaan markkaan. Samalla lakiin ehdotetaan tehtäväk-

si ulkomaan rahan määräisen luoton laskemista koskeva tekninen muutos.

Lain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetun lain (375/63) nojalla Valtiontakaukeskus voi myöntää valtiontakauksia keskisuuren ja pienteollisuuden, työliiketoiminnan, matkailualan, turkistarhauksen, kalanviljelyn, puutarhaviljelyn sekä turvetuotannon aloille kuului- en yritysten kehittämiseksi, laajentamiseksi, perustamiseksi ja toimintaedellytysten parantamiseksi myönnettyjen luottojen vakuudeksi. Takaukset ovat vakuuksia luotoille, jotka käytetään pääasiassa investointeihin, käyttöpääoman rahoitukseen, yrityskauppoihin sekä tuotekehitykseen ja markkinointiin. Luotonantajana voi olla pankki, vakuutusyhtiö tai erityisluottolaitos Kera Oy:ta lukuunottamatta.

Lakia muutettiin 8 päivänä huhtikuuta 1992 voimaan tulleella lailla (293/92) muun muassa siten, että Valtiontakaukeskus voi myöntää valtiontakauksia pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritys) lisäksi myös suuryritysten kotimaisten toimitusluottojen (KR-luotto) vakuudeksi. KR-luotoilla voidaan rahoittaa sellaisia kotimaisia pääomatavaroiden toimituksia ja niihin liittyviä palveluita, joita kansainvälisessä kaupassa yleisesti rahoitetaan vähintään kahden vuoden luotoilla kuten esimerkiksi suurten yritysten kotimaisilta toimittajilta tilaamat laitteisto-, rakennus- ja osatoimitukset. KR-luottoja myöntää nykyisin pankkien ohella Suomen Vientiluotto Oy. Lain muutoksen tavoitteena

oli helpottaa yritysten lainarahan saantia ja niiden vakuusongelmia. Samalla haluttiin vahvistaa kotimaisten yritysten asemaa silloin, kun nämä kilpailevat ulkomaisten yritysten kanssa suurehkoista kotimaisista laitetöimituksista.

KR-luotolla rahoitettavat hankkeet ovat usein varsin suuria ja luottojen vakuusjärjestelyt ovat eräissä tapauksissa monimutkaisia. Esimerkiksi Suomen Vientiluotto Oy:llä on rahoitettavan toimitussopimuksen tai hankkeen kauppahinnan ohjeellinen alaraja ollut kymmenen miljoonaa markkaa. Suomen Vientiluotto Oy hyväksyy KR-luoton vakuudeksi lähinnä pankkitakauksen tai Valtiontakaukeskuksen myöntämän takauksen. Lisäksi KR-luottojen vakuuksina on käytetty yritys- ja kiinteistökiinnityksiä. Yritysten kiinteän ja irtaimen omaisuuden arvo ja samalla niiden vakuusarvo rahoittajalle on alentunut. Samalla pankkien kasvavista luottotappioista johtuen niiden mahdollisuudet myöntää pankkitakauksia pienten ja keskisuurten yritysten lisäksi myös suuryrityksille ovat pienentyneet. Tämän vuoksi Valtiontakaukeskukselle on esitetty merkitävien kotimaisten hankkeiden takaamista. Siten voidaan arvioida, että takaukeskuksen myöntämien takausten merkitys KR-luottojen vakuutena lisääntyy tulevaisuudessa.

Kotimaisten toimitusluottojen takausten avulla voidaan tarvittaessa vaikuttaa merkittäväällä tavalla suurten investointien toteuttamiseen. Vaikka edellä esitetty järjestely kohdistuu

ensisijaisesti suurten yritysten rahoitukseen, sen avulla voidaan välillisesti tukea pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa tuonnin kanssa kilpailevina alihankkijoina sekä tehdas- että laitehankintojen komponenttivalmistajina.

Edellä mainitun lainmuutoksen yhteydessä korotettiin samalla myös lain takausvaltuus 1 000 miljoonasta markasta 3 000 miljoonaan markkaan. Takausvaltuuden korotuksen perusteluina oli lakiehdotuksen mukaisten uusien takausten myöntämisen mahdollistaminen sekä takuukeskuksen riskienhallinnan kannalta taroituksenmukainen siirtyminen pk-yritysten viennin lyhytaikaisten käyttöpääomaluottojen takauksissa tämän lain mukaisiin teollisuustakauksiin. Lain nojalla myönnettyjä takauksia ja sitovia takaustarjouksia oli vuoden 1991 lopussa voimassa 608 miljoonaa markkaa. Vuoden 1992 aikana teollisuustakauksia on myönnetty syyskuun 30 päivään mennessä noin 400 miljoonaa markkaa ja takaushakemuksia on tämän lisäksi vireillä noin 204 miljoonan markan edestä. Takauskorvauksia maksettiin vuonna 1991 noin 64 miljoonaa markkaa ja vuonna 1992 syyskuun loppuun mennessä korvauksia on maksettu noin 88,5 miljoonaa markkaa.

Voimassaolevan lain 4 §:n mukaan takausvaltuutta laskettaessa ulkomaisen luoton määrä lasketaan Suomen Pankin kyseiselle valuutalle vahvistaman, takauksen antamishetkellä voimassaolevan myyntikurssin mukaan.

2. Ehdotetut muutokset

Pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettäviä teollisuustakauksia ja KR-luottojen takauksia koskeva yhteinen voimassa oleva takausvaltuus on kolme miljardia markkaa. Tästä on käytössä pk-yrityksille myönnettyinä teollisuustakauksina ja takaustarjouksina noin yksi miljardi markkaa.

Pankkien heikentyneen luotonanto- ja riskinottokyvyn vuoksi tulisi valtiontakausten myöntämismahdollisuuksia kotimaisille investoinneille lisätä. Vaikka Valtiontakuukeskus ei ole toistaiseksi vielä myöntänyt takauksia suur-yritysten KR-luotoille, tulisi takuukeskuksella, ottaen huomioon sille esitetyt hankkeet, kuitenkin tarvittaessa olla riittävät valmiudet myöntää takauksia huomattavillekin kotimai-

sille investoinneille. Tämä parantaisi kotimaisten toimitusten kilpailukykyä ja helpottaisi investointien käyntiinlähtöä.

Eduskunnan talousvaliokunta totesi edellä mainitusta lain muuttamisesta antamassaan mietinnössä (TaVM 4/1992) pitävänsä tärkeänä, ettei pienten ja keskisuurten yritysten rahoituksen osuus suurempien yritysten kustannuksella tule lain laajennuksen johdosta kärsimään. Jotta pienten ja keskisuurten yritysten rahoituksen takaustoiminta voisi jatkua nykymuodossaan ja kotimaisten hankintojen osuutta suurhankkeissa saataisiin kasvatettua, ehdotetaan lain 4 §:ssä määritettyä takausvaltuutta korotettavaksi nykyisestä 3 000 miljoonasta markasta 5 000 miljoonaan markkaan. Pykälän 2 momentin mukaan Valtiontakuukeskuksen olisi saatava kauppa- ja teollisuusministeriön suostumus takauksen myöntämiseen lain 1 §:n 4 momentissa tarkoitettulle suuryrityksen kotimaisen toimituksen rahoitusluotolle silloin, kun tällaisen luoton määrä ylittää 200 miljoonaa markkaa.

Ehdotus varmistaisi pienten ja keskisuurten yritysten takausten saatavuuden myös tilanteessa, jossa suuryritysten kotimaisten hankintojen osuus KR-luottojen käyttäjinä kasvaisi suhteellisesti merkittäväksi Valtiontakuukeskuksen takaukannassa.

Suomen Pankki on ilmoittanut noteeraavansa valuuttojen osto- ja myyntikurssien sijasta 18 päivästä syyskuuta 1992 lukien vain niiden keskikurssit. Tästä syystä lain 4 §:ää ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että ulkomaisen luoton määrä lasketaan sen Suomen Pankin vahvistaman keskikurssin mukaan, joka on voimassa takausta annettaessa.

3. Esityksen valmistelu

Ehdotettu takausvaltuuden korotus sisältyy hallituksen 1 päivänä lokakuuta 1992 antamaan kannanottoon lyhyen ja keskipitkän aikavälin työllisyys- ja teollisuuspoliittiseksi ohjelmaksi. Esitys on valmisteltu virkatyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä yhteistyössä Valtiontakuukeskuksen kanssa.

4. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Ehdotetulla takausvaltuuden korotuksella ei

arvioida olevan Valtiontakuuksien toiminnalle merkittäviä taloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia. Muutos ei myöskään aiheuta tarvetta lisätä henkilöstöä.

Valtiontakuuksien on Valtiontakuuksista annetun lain (111/89) 4 §:n 1 momentin mukaan pyrittävä toiminnassaan siihen, että sen menot voidaan pitkällä aikavälillä kattaa toiminnan tuloilla. Valtion vuoden 1992 toisen lisämenoarvion momentin 32.50.61 (siirrot valtiontakuurahastoon ja vientitakuukorvaukset) perustelujen mukaan Valtiontakuuksien korvaukset voivat mainitusta itsekannattavuusperiaatteesta poiketen nousta suhteessa takausvastuuihin väljentämällä teollisuustakauksen myöntämiskriteereitä. Tämä voi aiheuttaa perustelujen mukaan yhteensä enintään 150 miljoonan markan lisärahasiirrot valtion vuosien 1993—1995 talousarvioissa.

Takausvaltuuden korotus ei aiheuta muutok-

sia takuuksien takausten myöntämiskriteereihin, joten takauksien määrän arvioidaan ehdotetun korotuksen seurauksena pysyvän suhteellisesti ottaen aikaisempaa vastavalla tasolla. Mahdollisten takauksien määrää on kuitenkin mahdotonta arvioida etukäteen.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lain 4 §:n mukaista Suomen Pankin vahvistamaa keski-kurssia ehdotetaan sovellettavaksi 18 päivästä syyskuuta 1992 lukien.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (375/63) 4 §, sellaisena kun se on 3 päivänä huhtikuuta 1992 annetussa laissa (293/92), seuraavasti:

4 §

Takausluottoja ja vastuusitoumuksia saa samanaikaisesti olla voimassa yhteensä enintään 5 000 miljoonan markan määrä, korkoja ja muita pääoman lisäksi mahdollisesti maksettavia suorituksia mukaan lukematta. Ulkomaisen luoton määrä lasketaan Suomen Pankin kyseiselle valuutalle vahvistaman, takauksen antamishetkellä voimassa olevan keski-kurssin mukaan. Suomen Pankin kurssilistasta pysyvästi puuttuvan valuutan kurssi lasketaan käyttäen tämän valuutan takauksen antamisajankohtana käypää kansainvälistä kurssia sellaisessa valuu-

tassa, jolle on käytettävissä Suomen Pankin kurssi.

Valtiontakauksen myöntämiseen 1 §:n 4 momentissa tarkoitettulle luotolle on saatava kauppa- ja teollisuusministeriön suostumus, jos luoton määrä on yli 200 miljoonaa markkaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 1992.

Lain 4 §:n mukaista Suomen Pankin vahvistamaa keski-kurssia sovelletaan 18 päivästä syyskuuta 1992 lukien.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Kauppa- ja teollisuusministeri Pekka Tuomisto

Laki

eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun lain (375/63) 4 §, sellaisena kun se on 3 päivänä huhtikuuta 1992 annetussa laissa (293/92), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Takaussuottoja ja vastuusitoumuksia saa samanaikaisesti olla voimassa yhteensä enintään 3 000 miljoonan markan määrä, korkoja ja muita pääoman lisäksi mahdollisesti maksettavia suorituksia mukaan lukematta. Ulkomaisen luoton määrä lasketaan Suomen Pankin kyseiselle valuutalle vahvistaman, takauksen antamishetkellä voimassa olevan *myyntikurssin* mukaan. Suomen Pankin kurssilistasta pysyvästi puuttuvan valuutan kurssi lasketaan käyttäen tämän valuutan takauksen antamisajankohtana käypää kansainvälistä kurssia sellaisessa valuutassa, jolle on käytettävissä Suomen Pankin kurssi.

4 §

Takaussuottoja ja vastuusitoumuksia saa samanaikaisesti olla voimassa yhteensä enintään 5 000 miljoonan markan määrä, korkoja ja muita pääoman lisäksi mahdollisesti maksettavia suorituksia mukaan lukematta. Ulkomaisen luoton määrä lasketaan Suomen Pankin kyseiselle valuutalle vahvistaman, takauksen antamishetkellä voimassa olevan *keskikurssin* mukaan. Suomen Pankin kurssilistasta pysyvästi puuttuvan valuutan kurssi lasketaan käyttäen tämän valuutan takauksen antamisajankohtana käypää kansainvälistä kurssia sellaisessa valuutassa, jolle on käytettävissä Suomen Pankin kurssi.

Valtiontakauksen myöntämiseen 1 §:n 4 momentissa tarkoitettulle luotolle on saatava kauppa- ja teollisuusministeriön suostumus, jos luoton määrä on yli 200 miljoonaa markkaa.